

Kittilän kunta
Kolarin kunta

Päätös kuntajaon muuttamista Kittilän kunnan ja Kolarin kunnan välillä koskevan esityksen hylkäämisestä

Esitys

Kolarin kunta esittää 6.11.2018 kunnanvaltuustonsa päätökseen perustuen kuntarajan muuttamista Kolarin kunnan ja Kittilän kunnan välillä siten, että Ylläsjärven kylän Kittilän kunnan puoleinen osa siirrettäisiin osaksi Kolarin kuntaa.

Kolarin kunnan ja Kittilän kunnan kuntarakennelain (1698/2009) 13 §:n mukaiset lausunnot sekä niihin liittyvä taustamateriaali on toimitettu ministeriölle 13.11.2018.

Esityksen perustelut

Kolarin kunta perustelee esitystään sillä, että esitetyn alueen siirto olisi Kolarin kunnan ja Ylläsjärven kokonaisuuden kehittämisen kannalta merkittävä. Muutos antaisi mahdollisuuden kehittää Ylläsjärven kylästä elinvoimaisen, alueellisesti eheän ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivan kylän. Kuntajaon muuttamisesta seuraisi Kolarin kunnan mukaan muun muassa seuraavaa:

1. Kuntajaon muuttaminen parantaisi jonkin verran Kolarin kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Tämä perustuu verotulojen kasvamiseen ja luodun palveluverkon kuten uuden koulun täysimääräiseen hyödyntämiseen.
2. Muutos parantaisi erityisesti muutoksen kohteena olevan alueen asukkaiden päiväkotij- ja koulupalveluita ja edistäisi koko Ylläsjärven kylän alueen kunnallisten palveluiden kehittämistä. Muutos edistäisi myös alueen liikennejärjestelyiden kehittämistä ja parantaisi käytännössä esimerkiksi kevyen liikenteen väylien toteuttamisedellytyksiä.
3. Muutos edistäisi alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia, koska Ylläsjärven alueen kehittäminen kokonaisuutena on Kolarin kunnan tärkeänä tavoitteena. Muutoksen kohteena olevalle alueelle voitaisiin kaavoittaa maata sekä yritystoiminnan tarpeisiin että asuinalueiksi. Kolarin kunnassa on pula asunnoista etenkin tunturialueilla, mikä heikentää myös elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia. Kolarin kunnalla on alueen kehittämiseen elinkeinotoiminnan näkökulmasta todennäköisesti suurempi intressi kuin Kittilän kunnalla, koska Ylläksen matkailualue sijaitsee Kolarin kunnassa.

4. Muutos edistäisi merkittävästi alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta, koska kuntaraja rajoittaa keinotekoisesti alueen yhdyskuntarakenteen laajenemista ja kehittymistä Kittilän suuntaan.

Kolarin kunnan mukaan esitetyssä kuntajaon muutoksessa muutos olisi merkittävä Kolarin kunnalle etenkin kuntarakennelain 4 §:n kohtien 2-4 osalta, mutta myös kohdan 1 osalta. Kuntajaon muutos mahdollistaisi Ylläsjärven kylän kokonaisvaltaisen kehittämisen, josta hyötyisivät asukkaat, elinkeinot ja yhdyskuntarakenne. Kittilän kunnalle kuntajaon muutoksella olisi Kolarin kunnan mukaan ainoastaan vähäisiä vaikutuksia.

Kolarin kunta on kuntarakennelain 13 §:n mukaisesti liittänyt esitykseensä Kittilän kunnan lausunnon. **Kittilän kunnanvaltuusto** arvioi 20.8.2018 lausunnossaan seuraavaa:

1. Kolarin kunnan esitys kuntajaon muuttamisesta Kittilän ja Kolarin kuntien välillä Kolarin kunnan esittelytekstissä ja karttaliitteessä kuvatulla tavalla ei Kittilän kunnan käsityksen mukaan paranna Kittilän kunnan toiminnallisia tai taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta eikä kuntajakomuutos muutoinkaan edistä Kittilän kunnan toimintakykyä siten kuin kuntarakennelain 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetaan. Kuntaraja halkaisee toki Ylläsjärven kylän kahteen osaan mutta esitetyllä kuntarajan siirtämisellä ei Kittilän kunnan kannan mukaan edistettäisi myöskään Kolarin kunnan toiminnan taloudellisuutta.

Kunnallis- ja kiinteistöverotulot Kittilän kunnalle kattavat osaltaan palvelujen järjestämisestä kyseisille kuntalaisille aiheutuvat kustannukset kohtuullisen matkan päässä heidän asuinpaikastaan. Siirron merkitystä erityisesti toiminnan taloudellisuuden edistämisen näkökulmasta tulee peilata myös tulossa olevaan sote-uudistukseen, ja pitkällä aikavälillä esitetyn rajamuutoksen toteuttaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

2. Kittilän kunnan näkemys on, että kuntajakomuutos ei sinällään muuttaisi myöskään nykyistä tilannetta alueen asukkaiden palvelujen osalta eikä kuntajakomuutoksella olisi tosiasiallisia vaikutuksia asukkaiden elinolosuhteisiin. Olemassa oleva Kittilän kunnan palveluverkosto (koulut, päiväkodit, terveys- ja sosiaalipalvelut) turvaavat riittävällä tavalla Ylläsjärvellä Kittilän kunnan puolella asuvien kuntalaisten palvelutarpeet. Niiltä osin kuin alueen asukkaat ovat halunneet lyhyemmän etäisyyden taikka esimerkiksi Kolariin tai Ylläkselle suuntautuvan työmatkan vuoksi viedä lapsensa päivähoitoon tai kulkevan koulussa Ylläsjärvellä, on tähän saakka pystytty kuntien välisin sopimuksin neuvottelemalla sopimaan päiväkotipaikkojen hankkimisesta naapurikunnan alueelta taikka sopimaan koululaisten koulunkäynnistä Kolarin kunnan puolella Ylläsjärven koulussa taikka vastavuoroisesti kolarilaisten oppilaiden koulunkäynnistä joissakin tapauksissa Kittilän kunnan puolella ja kunnat ovat ostaneet ko. palvelut naapurikunnalta.

Kittilän kunnan kanta on, että kuntajaon muutoksella ei olisi vaikutusta alueen asukkaiden elinolosuhteisiin asuinympäristönsä suhteen. Kuntarajan muuttaminen ei vaikuttaisi siihen lainkaan, että kyseinen asuinalue tulee todennäköisesti säilymään maaseutumaisena haja-asutusalueena edelleen. Kuntarajan muutos ei Kittilän kunnan kannan mukaan myöskään pitkällä aikavälillä vaikuttaisi alueen liikennejärjestelyiden kehittämiseen, asuinalueen muuttumiseen tiiviimmäksi taajama-tyyppiseksi asuinalueeksi eikä käytännössä parantaisi esimerkiksi kevyen liikenteen väylien toteuttamisedellytyksiä, koska Kittilän kunnalla on vastaava intressi toteuttaa alueen liikennejärjestelyitä ja mm. vaikuttaa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen alueelle kuin Kolarin kunnalla, eikä perusteita asettaa Ylläsjärven alueen kuntalaisia eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin kuntalaisiin ole olemassa. Edellä mainituista syistä kyseisellä kuntajakomuutoksella ei Kitti-

län kunnan näkemyksen mukaan ole sellaisia käytännöllisiä vaikutuksia alueen asukkaiden palvelujen ja elinolosuhteiden kannalta, että kuntajakolain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettu edellytys kuntajaon muuttamisen perusteena täytyisi.

3. Ylläsjärven alueen kehittämistä sinällään on pidettävä hyvänä ja kunnioitettavana tavoitteena Kolarin kunnalle. Kuntajaon muutos ei kuitenkaan Kittilän kunnan näkemyksen mukaan sinällään edistäisi alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia tällä hetkellä eikä sillä olisi sellaisia olennaisia vaikutuksia Ylläksen matkailualueen kehittämiseen elinkeinotoiminnan näkökulmasta, mitä kuntajakolain 4 §:n 3 kohta edellyttää.
4. Kuntarakennelakia koskevasta lainvalmisteluaineistosta ilmenevällä tavalla alueen yhdyskuntarakenteen toimivuuden arviointi kuntajakolain 4 §:n 4 kohdan edellytysten selvittämisessä korostuisi erityisesti kaupunkialueilla. Yhdyskuntarakenteen toimivuudella ylipäätään on tarkoitettu mm. sen huomioimista, mitkä ovat alueella asuvien asukkaiden työssäkäyntialueet, millaiset liikenneyhteydet alueella on käytettävissä ja huomiota tulee kiinnittää mm. siihen, millä tavalla muu yhteiskunnallinen perusrakenne sopii mahdollisimman hyvin yhteen kuntajaon kanssa.

Ylläsjärven alueen asukkaat käyvät Kittilän kunnan mukaan töissä pääsääntöisesti Kittilän ja Kolarin kuntien alueella. Ylläsjärven alueen voidaan katsoa kiinnittyvän yhdyskuntarakenteellisesti ja toiminnallisesti kunnallisten peruspalveluiden osalta alueen asukkaiden työssäkäynti- ja asiointialueiden kautta Kittilän kuntakeskukseen, joka sijaitsee noin 37 kilometrin etäisyydellä Ylläsjärven kylästä. Kolarin kuntakeskukseen on esitetyltä alueelta suunnilleen sama matka eli noin 40 km. Molempien kuntien omat terveyskeskuspalvelut sijaitsevat kuntakeskuksissa. Kolarin kunta on perustellut esitystään mm. päiväkotij- ja koulupalveluiden ja koko Ylläsjärven alueen kunnallisten palveluiden kehittämiseksi. Tosiasialliset vaikutukset kunnallisten palveluiden kehittämiseen alueella eivät Kittilän kunnan kannan mukaan ole niin merkittäviä, että ne puoltaisivat kuntarajan siirtoa 4 §:n 4 kohdan perusteella.

Liikenneyhteydet toimivat alueella kohtuullisesti pääteiden varrella, ja esimerkiksi Kittilän lentokentälle ja Kolarin rautatieasemalle on käytettävissä varsinkin sesonkiaikoina toimiva bussiyhteys. Kuntien sisäistä koulumatkaliikennettä lukuun ottamatta kyseisellä alueella ei ole kuitenkaan käytettävissä sellaista säännöllistä joukkoliikennettä, jota esimerkiksi kyseisellä alueella asuvat työssäkäyvät kuntalaiset voisivat käyttää säännönmukaisesti työmatkojen kulkemiseen esimerkiksi Kolarin taikka Kittilän keskustaan suuntautuviin työmatkoihin. Alueen kokonaisväestöpohja jää todennäköisesti tähän tarkoitukseen nähden liian pieneksi.

Sekä Kittilän että Kolarin kunnalla on kokonsa ja voimavarojensa johdosta yhtäläiset ja tasavahvat edellytykset kehittää Ylläsjärven alueen yhdyskuntarakennetta esimerkiksi kuntien välisen yhteistyön keinoin suunnitelmallisesti eteenpäin. Kuntien väliseen suunnitelmalliseen kehittämiseen erityisesti Ylläksen tunturialuetta ajatellen tarvitaan yhteistä tahtotilaa. Matkailupaikkakuntina Kolarilla ja Kittilällä olisi hyvät edellytykset tämänkaltaiseen yhteistyöhön ja kehittämiseen.

Kuntajaon muutoksella ei edellä mainittujen syiden vuoksi olisi todennäköisesti käytännössä vaikutusta alueen yhdyskuntarakenteen toimivuuden kannalta, mitä tulee alueen asukkaiden työssäkäyntialueisiin taikka käytettävissä oleviin liikenneyhteyksiin. Käytännössä alueen liikenneyhteydet ovat voimakkaasti riippuvaisia matkailijoiden käyttämistä liikenneyhteyksistä ja liikenneyhteydet Ylläsjärveltä Kittilään tai Kolariin on järjestetty pääsääntöisesti sen tarpeen pohjalta, joka syntyy alueen matkailijoiden tarpeesta päästä kulkemaan lentokentälle tai rautatieasemalle. Nykyisen kuntarajan siirtämisen merkitys olisi alueen yhdyskuntarakenteen laajenemisen tai kehittymisen kannalta todennäköisesti

niin vähäinen tai jopa kokonaan merkityksetön, että sellaista muutosta, mitä kuntajaon muuttamisen edellytyksiä koskevassa kuntarakennelain 4 §:n 4 kohdassa edellytetään, ei käytännössä todennäköisesti kuntarajan siirrosta Ylläsjärven alueella olisi odotettavissa.

Kittilän kunnanvaltuusto toteaa lausunnossaan, että kuntarajan halkaisemiseen Ylläsjärven kylässä liittyy oma historiallinen taustansa. Kyseinen raja on niin sanottu lapin ja lannan raja, ja se on ollut aikanaan myös hiippakuntien raja. Seppo Kuljun tutkimusten mukaan Kittilän ja Kolarin kunnan rajaankin on vaikuttanut ns. Uppsalan hiippakunnan alaisuus ja esimerkiksi Muonionniskaa ei liitetty aikanaan lappiin, vaan se säilyi Uppsalan hiippakunnan alaisuudessa. Kolari on tuolloin ollut osa Turtolan seurakuntaa, joka on myös ollut Uppsalan hiippakunnan alainen. Kyseiselle rajan muodostamiselle on siten aikanaan ollut omat historialliset perusteensa, jotka ovat muotoutuneet silloisen hiippakunnan rajojen mukaan.

Kittilän kunnan kannan mukaan esitetyllä kuntarajan siirtämisellä ei voitaisi myöskään pidemmällä aikavälillä saavuttaa sellaisia kuntajaon muutoksen taustalla olevia maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen ja elinkeinojen kehittämiseen liittyviä tavoitteita, joita on tarkoitettu kuntarakennelain 4 §:ssä. Kuntarajan siirtoa ei voida pitää edellä esitetyistä syistä perusteltuna. Kunnat voivat tehdä alueen kehittämiseksi yhteistyötä ilman että kuntien rajoja tarvitsee siirtää.

Kittilän kunta toteaa yhteenvetonaan, että Kolarin kunnan esittämällä kuntajakomuutoksella ei edistettäisi kuntarakennelain 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita eli elinvoimaisen, alueellisesti eheän ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivan kuntarakenteen muodostumista verrattuna siihen tilanteeseen, mikä Ylläsjärven alueella on nykyisellään. Kuntarakennelain 1 §:n mukaan kunta on kuntien asukkaiden itsehallinnon perusyksikkö ja kuntajaotuksella on merkitystä myös paikallisen identiteetin muodostumiselle. Useat Ylläsjärven alueella asuvat asukkaat ovat tuoneet esille, etteivät halua kotikuntansa muuttuvan, ja Kittilän kunta korostaa näiden kuntalaisten mielipiteiden merkitystä päätöksenteossa asiaa harkittaessa. Kuntajaon muutos ei Kittilän kunnan kannan mukaan myöskään vahvista kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä siten kuin tarkoitetaan kuntarakennelain 2 §:ssä. Kittilän ja Kolarin kunnat voivat kehittää aluetta kuntien välisenä yhteistyönä kuntalaisten palvelujen järjestämiseksi ja alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi. Alueen kehittäminen kuntien välisenä yhteistyönä on helpommin toteutettavissa kuin kuntarajan siirtäminen tilanteessa, jossa etenkin alueella asuvat kuntalaiset vastustavat perustelluista syistä rajan siirtämistä.

Kittilän kunta on arvioinut, että vuoden 2016 verotustietojen perusteella Kittilän kunnalla jäisi noin 90 000 euroa kunnallisverotuloja saamatta, mikäli esitetty alue siirrettäisiin Kolarin kuntaan. Kiinteistöveroja jäisi vuoden 2014 verotustietojen perusteella Kittilän kunnalla saamatta noin 20 000 euroa. Kittilän kunnan arvion mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuus ikärakenteen perusteella vuoden 2018 tilanteessa pienenesi noin 160 000 euroa ja sairastavuuden perusteella noin 40 000 euroa. Muita osia vaikutuksia valtionosuuksiin on kunnan lausunnon mukaan vaikea arvioida (työttömyys, koulutustausta, syrjäisyys jne).

Kittilän kunta toteaa, että kuntarakennelain 4 §:ssä mainittuja edellytyksiä kuntajaon muuttamiseksi Kolarin kunnan esityksen perusteella ei ole ja Kittilän kunta vastustaa esitettyä kuntarajan siirtoa.

Valmisteleva käsittely

Valtiovarainministeriö on kuntarakennelain 14 §:n mukaisesti määrännyt esityksen valmistelevalta käsittelystä. Ministeriö on hankkinut esityksestä kuntarakennelain 14 §:n 2 momentin mukaisesti asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän ja maistraatin lausunnot.

Maanmittauslaitos toteaa 23.11.2018 antamassaan lausunnossa, että kiinteistöjärjestelmän selvyys ja luotettavuus eivät kärsisi siirrettäväksi esitetty alue Kittilän kunnasta Kolarin kuntaan.

Siirrettäväksi esitetyn alueen kiinteistörekisterikartalta laskettu maapinta-ala on lausunnon mukaan 329,2084 ha ja vesialueen pinta-ala 97,4461 ha, yhteensä 426,6545 ha. Kittilän kunnan maa-alueen pinta-ala on 8094,58 km² ja vesialueen pinta-ala 168,39 km², yhteensä 8262,97 km². Kolarin kunnan maa-alueen pinta-ala on 2559,42 km² ja vesialueen pinta-ala 58,45 km², yhteensä 2617,87 km².

Lapin maistraatti toteaa 17.12.2018 lausunnossaan, että siirrettäväksi esitetyllä alueella sijaitsee 11 omakotitaloa ja 28 vapaa-ajan asuinrakennusta.

Omakotitaloissa asuu vakinaisesti yhteensä 30 henkilöä. Asukkaiden joukossa on myös muun kuin suomenkielisiä, mutta määrä on niin pieni, ettei sitä tietosuojasyyistä voida ilmoittaa julkiseksi tulevassa lausunnossa. Vapaa-ajan asunnoissa vakinaisesti asuvia henkilöitä ei ole mahdollista etsiä väestötietojärjestelmästä.

Lisäksi Lapin maistraatti toteaa, että esitetyllä muutoksella ei ole vaikutusta maistraatin toimintaan.

Kittilän kunnan asukasluku oli 31.12.2018 yhteensä 6436 asukasta. Kolarin kunnassa puolestaan oli 31.12.2018 yhteensä 3834 asukasta.

Valtiovarainministeriö on määrännyt kuntarakennelain 14 §:n 3 momentin mukaisesti, että muutoksen kohteena olevat kunnat varaavat asukkaalleen ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuuden tehdä huomautus esityksestä. Kittilän kunnalle jätettiin yksi huomautus, jossa vastustettiin esitettyä muutosta. Kolarin kunnalle jätettiin kaksi huomautusta, joista toinen myöhässä. Kolarin kunnalle jätetyistä huomautuksista toisessa vastustetaan esitettyä muutosta ja toisessa ehdotetaan kuntarajan siirtoa uudelleen alueeltaan selvästi suurempana.

Osana kuntalaisten kuulemista Kittilän kunta lähetti 25.5.2018 lausuntopyyntöä niille henkilöille ja yrityksille, jotka omistavat kiinteistöjä siirrettäväksi esitetyllä alueella. Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä 86 henkilölle/yritykselle. Lausuntoja saatiin yhteensä 20, joista 11 suhtautui kuntajaon muutokseen myönteisesti ja yhdeksän kielteisesti.

Kolarin kunta on järjestänyt kuntarajan muuttamisesta kuulemistilaisuuden Ylläsjärven koululla 12.3.2019.

Muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot ovat tämän jälkeen antaneet esityksestä ja siitä koskevista huomautuksista lausuntonsa.

Kuntien lausunnot

Kolarin kunnanvaltuusto toteaa 2.4.2019 lausunnossaan, että kuntarajan muutoksesta ei ole tullut esiin asioita, jotka muuttaisivat Kolarin kunnanvaltuuston 6.11.2018 antamaa lausuntoa.

Kittilän kunnanvaltuusto toteaa 2.4.2019 lausunnossaan, kunnanvaltuuston 1.4.2019 päätökseen perustuen, että Kolarin kunnan esittämällä kuntajakomuutoksella ei edistetä kuntajakolain 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita, eli elinvoimaisen, alueellisesti eheän ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivan kuntarakenteen muodostumista verrattuna siihen tilanteeseen, mikä Ylläsjärven alueella on nykyisellään. Kuntarakennelain 1 §:n mukaan

kunta on kuntien asukkaiden itsehallinnon perusyksikkö ja kuntajaotuksella on merkitystä myös paikallisen identiteetin muodostumiselle. Useat Ylläsjärven alueella asuvat asukkaat ovat tuoneet esiin, etteivät he halua kotikuntansa muuttuvan. Kittilän kunta korostaa kuntalaisten mielipiteiden merkitystä päätöksenteossa asiaa harkittaessa. Kyseisten kuntalaisten kotikuntaa ei tule muuttaa vastoin heidän tahtoaan, koska he haluavat säilyä Kittilän kuntalaisina. Kuntajakomuutos ei Kittilän kunnan kannan mukaan myöskään vahvista kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä siten kuin tarkoitetaan kuntajakolain 2 §:ssä. Kittilän ja Kolarin kunnat voivat kehittää aluettaan kuntien välisenä yhteistyönä kuntalaisten palvelujen järjestämiseksi ja alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi. Alueen kehittäminen kuntien välisenä yhteistyönä on helpommin toteutettavissa kuin kuntarajan siirtäminen tilanteessa, jossa etenkin alueella asuvat kuntalaiset vastustavat perustelluista syistä rajan siirtämistä.

Kittilän kunta toteaa, että kuntarakennelain 4 §:ssä mainittuja edellytyksiä kuntajaon muuttamiseksi Kolarin kunnan esityksen perusteella ei ole ja Kittilän kunta vastustaa esitettyä kuntarajan siirtoa.

Sovellettava lainsäädäntö

Kuntajaon kehittämisen tavoitteet

Kuntarakennelain 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Kuntajaon muuttamisen edellytykset

Kuntarakennelain 4 §:n mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jollei valtioneuvosto alueellisen eheyden osalta lain 4 luvussa tarkoitettua erityisen kuntajakoselvityksen perusteella toisin päättä. Erityisellä kuntajakoselvityksellä pyritään siihen, että kunta muodostuisi yhdestä alueesta. Alueella tarkoitetaan yhden tai useamman kunnan tai niiden osan muodostamaa aluetta, johon kuntajaon muutos vaikuttaa. Kuntajaon muuttamisen edellytyksiä arvioidaan myös alueen tulevan kehityksen kannalta.

Päätöksenteon edellytykset siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan

Kuntarakennelain 19 §:n mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää, jos minkään muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei vastusta muutosta.

Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos:

- 1) muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin; tai
- 2) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueen kehittäminen edellyttää muutosta eikä muutos merkittävästi heikennä muutosta vastustavan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Toimivallan jako valtioneuvoston ja ministeriön välillä

Kuntarakennelain 21 §:n mukaan valtioneuvosto päättää kuntajaon muuttamisesta tai sitä koskevan esityksen hylkäämisestä.

Ministeriö voi päättää kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei ole sitä vastustanut, tai hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto on sitä vastustanut.

Ministeriö voi heti hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos se katsoo, ettei kuntajaon muuttamiselle ole riittäviä edellytyksiä. Muutoin ministeriö määrää esityksen valmistelevasta käsittelystä 14 §:n mukaisesti.

Muutoksenhaku kuntajaon muuttamista koskevaan valtioneuvoston päätökseen

Kuntarakennelain 53 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan saa valittamalla hakea muutosta muutoksen kohteena oleva kunta tai sen jäsen ja muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittavaan päätökseen esityksen tekijä.

Kuntajaon muuttamista tarkoittava valtioneuvoston tai ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos korkein hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon.

Kielellinen jaotus

Kielilain (423/2003) 5 § 4 momentin mukaan jos kuntajakoa muutetaan, on samalla päätettävä muutoksen vaikutuksesta kuntien kielelliseen asemaan.

PÄÄTÖS JA SEN PERUSTELUT

Valtiovarainministeriö hylkää kuntarakennelain 21 §:n 2 momentin nojalla esityksen kuntajaon muuttamisesta Kittilän kunnan ja Kolarin kunnan välillä.

Päätöksen perustelut

Koska Kittilän kunta vastustaa esitystä, voitaisiin se hyväksyä vain kuntarakennelain 19 §:n 2 momentin nojalla. Mainitussa momentissa säädettyjä päätöksenteon edellytyksiä tulee arvioida Kittilän kunnan kannalta, koska se on esitystä vastustava kunta.

Siirrettäväksi esitetyn alueen kiinteistörekisterikartalta laskettu maapinta-ala on Maanmittauslaitoksen lausunnon mukaan 329,2084 ha ja vesialueen pinta-ala 97,4461 ha, yhteensä 426,6545 ha. Siirrettäväksi esitetyllä alueella on 11 ympärivuotisesti asuttua asuinrakennusta ja 30 vakinaista asukasta. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on alueella 28. Vapaa-ajan asunnoissa vakinaisesti asuvia henkilöitä ei ole mahdollista etsiä väestötietojärjestelmästä.

Kunnat ovat lausunnoissaan tuoneet esille ristiriitaisia näkemyksiä siitä, edistäisikö esityksen toteuttaminen lain 2 §:n mukaisia kuntajaon kehittämisen tavoitteita ja olisiko sillä lain 4 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia.

Kolarin kunnan mukaan esitetyssä kuntajaon muutoksessa muutos olisi merkittävä Kolarin kunnalle etenkin kuntarakennelain 4 §:n kohtien 2-4 osalta, mutta myös kohdan 1 osalta. Kolarin kunnan mukaan esitetty kuntajaon muuttaminen parantaisi jonkin verran Kolarin kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Muutos parantaisi erityisesti muutoksen kohteena olevan alueen asukkaiden päiväkotija koulupalveluita ja edistäisi koko Ylläsjärven kylän alueen kunnallisten palveluiden kehittämistä. Muutos edistäisi myös alueen liikennejärjestelyiden kehittämistä ja parantaisi käytännössä esimerkiksi kevyen liikenteen väylien toteuttamisedellytyksiä. Muutos edistäisi myös alueen elinkeinon toimintamahdollisuuksia, koska Ylläsjärven alueen kehittäminen kokonaisuutena on Kolarin kunnan tärkeänä tavoitteena. Muutos edistäisi tämän lisäksi merkittävästi alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta, koska kuntaraja rajoittaa keinotekoisesti alueen yhdyskuntarakenteen laajenemista ja kehittymistä Kittilän suuntaan.

Kittilän kunta puolestaan katsoo, että Kolarin kunnan esittämällä kuntajakomuutoksella ei edistettäisi kuntajakolain 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita eli elinvoimaisen, alueellisesti eheän ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivan kuntarakenteen muodostumista verrattuna siihen tilanteeseen, mikä Ylläsjärven alueella on nykyisellään. Myöskään kuntarakennelain 4 §:ssä mainittuja edellytyksiä kuntajaon muuttamiseksi Kolarin kunnan esityksen perusteella ei ole. Kittilän kunnan kanta on, että kuntajaon muutoksella ei olisi vaikutusta alueen asukkaiden elinolosuhteisiin asuinympäristönsä suhteen, eikä esitetty muutos lyhentäisi etäisyyttä kunnallisiin palveluihin. Useat Ylläsjärven alueella asuvat asukkaat ja maanomistajat ovat myös tuoneet esille, etteivät halua kotikuntansa muuttuvan, ja Kittilän kunta korostaa näiden kuntalaisten mielipiteiden merkitystä päätöksenteossa asiaa harkittaessa.

Esitetyllä muutoksella olisi jonkin verran taloudellisia vaikutuksia Kittilän kunnalle. Kittilän kunnan arvion mukaan siltä jäisi saamatta noin 90 000 euroa kunnallisverotuottoja, mikäli esitetty alue siirrettäisiin Kolarin kuntaan. Kiinteistöveroja jäisi vuoden 2014 verotustietojen perusteella saamatta noin 20 000 euroa. Kittilän kunnan arvion mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuus ikärakenteen perusteella vuoden 2018 tilanteessa pienenesi noin 160 000 euroa ja sairastavuuden perusteella noin 40 000 euroa.

Sekä Kolarin kunta että Kittilän kunta esittävät lausunnoissaan näkemyksiä Ylläsjärven alueen kehittämiseen. Kolarin kunta katsoo, että kuntajaon muutos mahdollistaisi Ylläsjärven kylän kokonaisvaltaisen kehittämisen, josta hyötyisivät asukkaat, elinkeinot ja yhdyskuntarakenne. Kittilän kunta tuo puolestaan esiin, että sillä on vastaava intressi toteuttaa mm. alueen liikennejärjestelyitä. Kittilän kunnan mukaan kuntajaon muutos ei edistäisi alueen elinkeinon toimintamahdollisuuksia tällä hetkellä eikä sillä olisi sellaisia olennaisia vaikutuksia Ylläksen matkailualueen kehittämiseen elinkeinotoiminnan näkökulmasta. Kittilän kunnan mukaan molemmille kunnilla on kokonsa ja voimavarojensa puolesta yhtäläiset ja tasavahvat edellytykset kehittää Ylläsjärven alueen yhdyskuntarakennetta esimerkiksi kuntien välisen yhteistyön keinoin suunnitelmallisesti eteenpäin.

Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin. Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää muutoksen kohteena olevan kunnan valtuuston vastustuksesta huolimatta myös silloin, jos alueen kehittäminen

edellyttää muutosta. Tämän lisäksi edellytetään, ettei muutos merkittävästi heikennä muutoksen kohteena olevan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta.

Valtiovarainministeriön tekemän kokonaisarvion perusteella voidaan todeta, että esitettyä kuntajaon muutosta ei voida pitää lain 19:n § 2 momentin 1 kohdan mukaisesti vähäisenä Kittilän kunnalle. Alueen kehittämisen ei voida myöskään katsoa edellyttävän kuntajaon muuttamista lain 19 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Ottaen huomioon kuntarakennelain 4 §:n mukaiset kuntajaon muuttamisen edellytykset, 2 §:n mukaiset kuntajaon kehittämisen tavoitteet, 19 §:n mukaiset päätöksenteon edellytykset, esityksen vähäistä suuremmat vaikutukset Kittilän kunnalle sekä sen että Kittilän kunta, useat siirrettäväksi esitetyn alueen asukkaat ja maanomistajat vastustavat esitystä, valtiovarainministeriö katsoo kokonaisarvionsa perusteella, että esityksen hyväksymiselle ei ole olemassa riittäviä edellytyksiä. Valtiovarainministeriön on näin ollen hylättävä esitys.

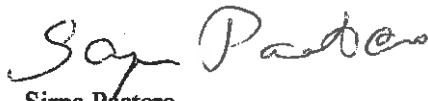
Valtiovarainministeriö lähettää päätöksen perusteluineen Kittilän kunnalle ja Kolarin kunnalle asianomaisina kuntina.

MUUTOKSENHAKU

Kuntarakennelain 53 §:n mukaan muutoksen kohteena olevat kunnat tai niiden jäsenet saavat hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten, kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa siitä, kun muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittava päätös on saatettu esityksen tekijöiden tietoon. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Anu Hernesmaa
Neuvotteleva virkamies

LIITE

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan, asiamiehen tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähettyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi